

POSTANOWIENIE

11 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 11 maja 2023 r. w Warszawie,

w sprawie z powództwa A. K.

przeciwko H. K. i M. K.

o zapłatę,

na skutek skarg kasacyjnych H. K. i M. K.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z 29 grudnia 2021 r., I AGa 202/21,

1) odmawia przyjęcia obu skarg kasacyjnych pozwanych do rozpoznania,

2) zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł i od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Powód A. K. domagał się zasądzenia od pozwanych H. K. i M. K. solidarnie kwoty 623 375,27 zł z tytułu odszkodowania w związku z dokonaniem czynów nieuczciwej konkurencji oraz kwoty 217 193,35 zł z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia się pozwanych kosztem powoda w związku z wypłatą zysku osiągniętego za rok 2018 przez spółki jawnej „K.” Spółkę Jawną w C. Wyrokiem z 15 lipca 2021 r. Sąd Okręgowy w Toruniu zasądził od pozwanej H. K. na rzecz powoda kwotę 86 877,34 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, zasądził od pozwanego M. K. na rzecz powoda kwotę 130 316,01 zł

z odsetkami ustawowymi za opóźnienie oraz oddalił powództwo w pozostałej części. Po rozpoznaniu apelacji powoda i obojga pozwanych, Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z 29 grudnia 2021 r na skutek apelacji pozwanych zmienił wyrok Sądu Okręgowego w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu, oddalił apelacje pozwanych w pozostałym zakresie oraz oddalił apelację powoda w całości. Pozwani wnieśli odrębne skargi kasacyjne, opierając wnioski o ich przyjęcie do rozpoznania na przyczynach kasacyjnych objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Skarżący podnieśli, że w sprawie powstało istotne zagadnienie prawne dotyczące wykładni art. 52 k.s.h. i art. 405 k.c. dotyczące kwestii, czy w zakresie roszczeń dotyczących wypłaty udziału w zysku spółki jawnej dopuszczalne jest stosowanie ogólnych przepisów prawa cywilnego w sytuacji, w której zasady rozliczeń dotyczących wypłaty udziału w zysku zostały uregulowane w przepisach kodeksu spółek handlowych; chodzi w szczególności o relację między art. 52 k.s.h. oraz art. 405 k.c.

W nawiązaniu do tak sformułowanej przyczyny kasacyjnej należy przypomnieć, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy; przedstawić pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazać zasadność preferowanego sposobu jego rozstrzygnięcia, a także wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji postawionego problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy.

Skarżący nie sprostali wyżej przedstawionym wymaganiom. Przedstawione na gruncie art. 52 k.s.h. i art. 405 k.c. zagadnienie prawne dotyczy kwestii, czy w zakresie rozliczeń z tytułu wypłaty udziału w zysku w spółce jawnej dopuszczalne jest stosowanie przepisów ogólnych kodeksu cywilnego, w szczególności przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu, czy też pierwszeństwo ma przepis art. 52 k.s.h., zgodnie z którym wspólnik może żądać podziału i wypłaty całości zysku z końcem każdego roku obrotowego, stanowiący podstawę do wystąpienia przez wspólnika z żądaniem wypłaty i podziału zysku wobec spółki. W świetle okoliczności faktycznych i prawnych przedstawionych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie ma jednak podstaw do przyjęcia, aby rozstrzygnięcie tej kwestii miało znaczenie dla rozpoznania skargi kasacyjnej pozwanych. Przedmiotem sprawy nie było bowiem roszczenie powoda, będącego wspólnikiem spółki jawnej, o wypłatę zysku wynikające ze stosunku umownego wspólnik-spółka i skierowane do spółki, lecz roszczenie powoda wynikające z bezpodstawnego wzbogacenia się pozwanych wspólników, którym spółka jawna wypłaciła zysk w niewłaściwych proporcjach ze względu na postanowienia umowne (zawarte w tekście jednolitym umowy spółki jawnej z 15 czerwca 2019 r.) obarczone błędem powoda wywołanym przez pozwanych, od skutków którego to błędu powód uchylił się oświadczeniem z 29 kwietnia 2020 r.

Skarżący podnieśli także, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ze względu na rażące naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 382 k.p.c. oraz 230 k.p.c. przez przyjęcie przez Sąd, że pozwani przyznali fakt wypłaty na ich rzecz zysku osiągniętego za 2018 rok, co skutkowało przyjęciem, że powód udowodnił istnienie roszczenia i prawidłowo wskazał jego wysokość, choć pozwani już w odpowiedzi na pozew podnieśli zarzut nieudowodnienia powództwa co do zasady jak i co do wysokości.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na przyczynie objętej art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nakłada na skarżącego powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia konkretnych przepisów prawa materialnego lub procesowego, naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania jej poszerzonej analizy. Należy też przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego, niesprawiedliwego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230).

Skarżący nie spełnili powyższych wymagań. Sformułowany w ramach tej przyczyny kasacyjnej zarzut odnosi się do naruszenia przepisów regulujących sferę tak zwanego bezdowodowego ustalania faktów (art. 230 k.p.c.) i został nakierowany na podważenie ustaleń faktycznych, na których oparte zostało zaskarżone orzeczenie. Odnosi się zatem do materii wyłączonej spod kontroli kasacyjnej (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c., zob. także wyrok Sądu Najwyższego z 22 listopada 2017 r., IV CSK 63/17). Z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wynika, że Sąd Apelacyjny uznał, iż zgromadzony w sprawie materiał dowodowy dał podstawy do przyjęcia, że pozwanym został rzeczywiście wypłacony - kosztem powoda - zysk spółki w łącznej kwocie 217 191,35 zł ponad to, co powinni byli otrzymać (s. 14 uzasadnienia). Brak zatem podstaw do przyjęcia, że skargi kasacyjne są oczywiście uzasadnione w przedstawionym wyżej rozumieniu.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego na rzecz powoda, który wniósł w terminie odpowiedź na odrębne skargi pozwanych, rozstrzygnięto na zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 § 1 i art. 99 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 z późn. zm.).